

Prinsippprogram for Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen

Vedtatt på Studentparlamentets møte 09/11-12 den 30. mars 2012.

Præambulum

Prinsippprogrammet for Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen er et dokument som vil belyse de overordnede utfordringer og problemstillinger ved Universitetet i Bergen og i norsk høyere utdanning som Studentparlamentet finner det fornuftig å belyse; de overordnede prioriteringer for Studentparlamentet over lengre tid; samt løsninger på de utfordringer som fremkommer i dokumentets virkelighetsbeskrivelse. Dokumentet skildrer hvordan Studentparlamentet ser for seg et velsmurt universitet og studentdemokrati og en formålstjenlig utdanningssektor.

Førsteutkastet til dokumentet er forfattet av en komité nedsatt av SP 04/11-12 i oktober måned 2011 og ble lagt frem for Studentparlamentet til endelig behandling på SP 09/11-12 i april måned 2012. Komiteen bestod av én representant fra hver av listene Blå liste, Liberal liste, Sosialdemokratene og Studentlisten, samt en representant valgt blant fakultetsrepresentantene.

Prinsippprogrammet med tilhørende innhold og funksjon er ulikt fra det mer detaljerte arbeidsprogrammet, som vedtas ved inngangen til hver nye valgperiode.

Prinsippprogrammet vil av natur være mindre konkret og resultatorientert enn arbeidsprogrammet, da setningene er tilstrebet å være tidløse i den grad forholdene for høyere utdanning og samfunnets øvrige utvikling tillater det.

Prinsippprogrammet er delt i fire deler: Studentens arbeidsdag, som er dedikert de utdannings- og undervisningsorienterte forholdene og læringsmiljøet for studenter ved Universitetet i Bergen; akademiske verdier, som omtaler de verdier Universitetet i Bergen skal utvise med hensyn på akademisk kompetanse og utvikling; universitetet og samfunnet, som beskriver ansvaret Universitetet i Bergen har som samfunnsinstitusjon; og studentens levkår, som omhandler de materielle livsforholdene for studenten.

Studentens arbeidsdag

Universitetet i Bergen skal være anerkjent for å holde gjennomgående høy kvalitet i undervisningen og gode forhold for studentene i deres arbeid. Uteksaminerte kandidater fra Universitetet i Bergen skal være kjente for sin kompetanse og sitt høye faglige nivå.

Undervisningskvalitet

Høy kvalitet i undervisningen er fundamentalt for god utdannelse. Gode forelesninger er sentralt for mange studenters læring og er en god arena for å bli oppdatert på den nyeste forskningen innenfor fagfeltet, og formidlingsnivået på undervisere er et premiss for gode forelesninger. Evaluering av undervisning, kursing og teknologiske hjelpemidler bør være utstrakt, og gode formidlere må få belønning og anerkjennelse for sitt arbeid. Det skal legges stor vekt på studentenes evalueringer av emner og undervisning. God

undervisning er forskningsbasert, tverrfaglig og kritisk til eget fag, se for øvrig kapittel om akademiske verdier.

Bruk av PC på eksamen bør muliggjøres i alle emner det er relevant for. Eksamen bør benyttes som et pedagogisk redskap snarere enn som et rent måleinstrument, og varierte eksaminasjonsformer bør etterstrebes. Eksamensformer bør være tilpasset faget som evalueres. Eksamen ved flersvarsmodellen bør holdes til et minimum.

Læringsmiljø

Et godt læringsmiljø, både fysisk og psykososialt, er en forutsetning for tilegning av kunnskap. Tilgang på gode studentarbeidsplasser bidrar til god uttelling for studentens arbeid i studietiden. Studentarbeidsplassene ved alle fakulteter skal være kjennetegnet av godt inneklima, gode ergonomiske forhold, god belysning og god tilgjengelighet.

Universitetet skal ha klare retningslinjer og rutiner for å håndtere situasjoner hvor en eller flere studenter føler seg dårlig behandlet eller trakassert i forbindelse med undervisning og studier ved universitetet. For at studenter skal trives er det viktig at det er tilrettelagt for sosialt samvær mellom studenter, for eksempel gjennom gode fellesarealer, god kaffe, pauserom og kollokvierom. Universitetet skal i samarbeid med Studentsamskipnaden og andre relevante instanser se til at studenter med psykiske problemer får den hjelpen og oppfølgingen de trenger. Alle studenter skal se tilbake på studietiden med glede.

Utforming av egen studiehverdag

Studenter skal være medvirkende i å evaluere egne utdanningsløp og de metodene som benyttes i undervisning. Fleksible åpningstider på studentarbeidsplassene, på Universitetsbiblioteket, og andre steder studentene finner informasjon eller arbeider, er viktig for studenters mulighet til å forme sin egen hverdag.

Et forutsigbart studieår

Studentene har ved opptak til studieprogrammer ved universitetet krav på forutsigbarhet hva gjelder semesterlengde og forventet tidsdisposisjon. For at studiepoeng opptjent ved universitetet skal være av lik verdi uavhengig av fakultet, er det nødvendig at semestrene er sammenlignbare i lengde, og i tråd med lengden på et studieår etter Universitets- og høyskoleloven. Semesterlengde er likevel i seg selv intet mål på studiekvalitet, og instituttene bør innen rimelige grenser kunne avgjøre semesterets komposisjon selv.

Akademiske verdier

Universitetet skal ivareta og være proponent for tradisjonelle akademiske verdier, som dannelse, fagkritikk, demokrati, og kritisk tenkning. En fri og uavhengig forskning er fundamentalt for et godt universitet.

Kritisk tenkning og refleksjon

Universitetet skal som en akademisk institusjon hegne om tradisjonelle akademiske verdier. Typiske tradisjonelle akademiske verdier er dannelse, evne til kritisk tenkning og

refleksjon. Dette er verdier som skal reflekteres i det utdanningsløpet en student ved Universitetet i Bergen tar, og de studieaktiviteter studenten gjennomfører. De akademiske verdiene bidrar også til at studenter ved universitetet oppnår en bred og allsidig erfaring. Det er viktig at studenten tilegner seg kompetanse utover eget fagområde og spesialisering.

Språk

Norsk har en viktig plass i norsk akademisk. Det økende fokus på publisering i engelskspråklige tidsskrift må ikke hindre utviklingen av norsk som akademisk språk, for ikke å miste en verdifull del av vår akademiske kulturarv.

God fremmedspråklig undervisning er også viktig for å sikre mangfold i undervisningstilbud for utvekslingsstudenter ved universitetet, og for å oppnå gode utvekslingsavtaler med utenlandske institusjoner. Fremmedspråklig undervisning skal holde samme høye kvalitet som undervisning på norsk.

Universitetsånden

En utdannelse ved Universitetet i Bergen skal være noe tidligere studenter ved universitetet ser på med stolthet og tilhørighet. En tilgjengelig studentkultur og -idrett og en klar inkorporering av disse som del av universitetet og utdannelsen bidrar til dette, mens alumninettverk skaper en følelse av at alle sogner til samme campus, med felles minner og varig tilhørighet. En slik universitetsånd er noe norske institusjoner tradisjonelt er dårligere på i forhold til sine utenlandske motparter, og Universitetet i Bergen har alle forutsetninger for å ligge i front i Norge. En universitetsutdannelse er mer enn bare undervisning og avlagte eksamener, men skal inngå i en bredere dannelse som skal skikke borgeren til å møte samfunnet med rak rygg, hevet hode og våkent blikk. Setningen "Jeg studerte ved UiB" skal være et utsagn knyttet til stolthet, glede og kompetanse.

Fagkritikk

En viktig del av høyere utdannelse er studentenes evne til å utvise kritisk refleksjon, deltakelse i samfunnsdebatten og evne til fagkritikk. Fagkritikk må tas seriøst. Hver enkelt student må gis redskapene til å forholde seg kritisk til eget fagfelt. Fagkritikk bør innebære oppdaterte, faglig fundamenterte og aktuelle vinklinger på eget fag. Bredde i pensumlitteratur, faglig dispuTT og et tverrfaglig innslag i undervisningen blir derfor viktige momenter i ethvert studieløp. Fagkritikk bør representere en mulighet til å kultivere og utvikle, engasjere og motivere, gjennom å stille kritiske spørsmål til det som ellers lett kan oppfattes som etablerte og ukontroversielle sannheter innenfor eget fagfelt. Fagkritikk er et absolutt kriterium for å kunne utvise kritisk refleksjon og moden deltakelse i samfunnsdebatten, og bør derfor inngå i studentenes studiehverdag via undervisning, pensum og arrangementer rettet inn mot fagkritikk.

Akademisk frihet

Universitetet representerer en sentral kunnskapsinstitusjon i samfunnet, og det skal være takhøyde for forskjellige meninger og ytringer. Det må være rom for akademisk frihet til å mene, drøfte og diskutere uenigheter og motstridende meninger. Det er også vesentlig

for de enkelte fagfeltenes evne til å drive selvkritisk refleksjon og egenutvikling. Den enkelte akademikers ansettelsesvilkår må derfor være særlig sterkt. Fast ansettelse bør være hovedansettelsesform ved Universitetet. Midlertidige ansettelser og åremålsstillinger bør unngås. Storpolitikk skal heller ikke være til hinder for utveksling av forskning, studenter eller akademiske verdier på internasjonalt nivå.

Likestilling

Uavhengig av etnisk eller religiøs bakgrunn, kjønn eller funksjonsevne, skal alle ha like muligheter til utdanning og akademisk utfoldelse. Universitetet bør som hovedregel operere med anonyme jobbsøknader i søknadsprosesser, og universitetet skal være tilrettelagt for dem med nedsatt funksjonsevne gjennom universell utforming. Studentparlamentet og Universitetsstyret skal være bevisste sine roller i likestillings- og inkluderings spørsmål som kan dukke opp på de enkelte institutter og fakulteter.

Studentdemokratiet

Studentparlamentet er studentenes øverste politiske organ og talerør for studentene oppover i universitetet og utover i samfunnet. Parlamentet har et særskilt ansvar for å øke forståelsen for studentdemokratiet og de muligheter som ligger i dette, i samarbeid med andre studentorganisasjoner ved universitetet. Studentparlamentet skal bruke sin talerørsfunksjon aktivt opp mot Bergen kommune og politiske instanser for å sikre at studentenes rettigheter og interesser blir ivaretatt.

20 % studentrepresentasjon i styrer og utvalg på alle nivåer ved universitetet er vesentlig for den reelle muligheten studenter har til utforming av egen studiehverdag, og bygger samtidig opp under et ønske om deltakende og engasjerte studenter.

Det selvstyrte universitetet

Rektor og styret ved universitetet bør velges av studentene og de faste og midlertidig ansatte ved universitetet. Instituttene bør i større grad enn i dag være autonome, og styre sin egen økonomi og sitt eget opptak.

Det er et demokratisk problem at studentelektoratet ikke har full råderett over hvilke to studenter de ønsker å velge inn i universitetsstyret. Så lenge loven krever en kjønnsbalanse som gjør at de to studentrepresentantene må være mann og kvinne, bør valg av studentrepresentanter være todelt for å gjøre valget mer oversiktlig og demokratisk.

Universitetet og samfunnet

Bergen er Norges fremste universitetsby, med de muligheter og forpliktelser dette medfører. Universitetet har også et ansvar som fremstående samfunnsinstitusjon, og universitetet skal være plattform for en aktiv og kritisk samfunnsdebatt.

Universitetsmuseet

Museet er et av universitetets viktigste kontaktflater mot det øvrige samfunnet, og bør brukes aktivt for å formidle forskning og kunnskap i samfunnet. Universitetsmuseet er

videre en viktig plass for ivaretagelse av kilder til kunnskap. Universitetets samlinger må være godt vedlikeholdt. Studenter og publikum forøvrig skal her kunne få tilgang til inspirasjon og materialer som ellers ikke ville vært tilgjengelige.

Universitetsbiblioteket

På universitetsbiblioteket har studenter tilgang på faglitteratur og kompetanse. For at studenters akademiske arbeider skal være så gode som mulig er det derfor viktig å hegne om universitetsbiblioteket som institusjon. Fysiske og lett tilgjengelige biblioteker med spisskompetanse for hvert fakultet sørger for at bibliotektilbudet holder høy kvalitet, og bidrar også til å øke dekningsgraden for studentarbeidsplasser. Utvidelse av bibliotekenes digitale kataloger og tidsskrifter gjør litteratur enklere å finne for studentene, og er derfor et viktig ledd i å gi studentene bredere faglig grunnlag. Som Bergens mest kunnskapsintensive miljø bør universitetets ressurser, derunder biblioteket, så langt som mulig være tilgjengelig for borgere som ikke er studenter. Det bør være en prioritering at universitetsbiblioteket har lange åpningstider, også i helgene.

Nygårdshøyden

Som dominerende institusjon på Nygårdshøyden har universitetet et særskilt ansvar for forholdene i denne delen av byen. Studentene er nærmeste nabo til tragedier som utspilles rett utenfor lesesalen. Studentpolitikk er ikke begrenset til dem med betalt semesteravgift, og Universitetet i Bergen skal være en pådriver for en faktabasert og fordomsfri ruspolitikk.

Nygårdshøyden er en vakker del av byen. Universitetet forvalter store estetiske og kulturelle verdier, og må ha et fokus på forsvarlig ivaretagelse av disse. Sammen med kommune og stat bør Universitetet arbeide for en målrettet videreutvikling av Nygårdshøyden som Universitetsområde.

Et internasjonalt universitet

Internasjonalt samarbeid gjør at Universitetet i Bergen influeres av nye ideer, og broer bygges med andre nasjoner. For å sikre en reell integrering av internasjonale studenter, både sosialt og faglig, er et godt tilbud om norskopplæring og et attraktivt fagtilbud på fremmedspråk nødvendig. Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeider er grunnleggende positivt. UiB bør videre utvise et særskilt ansvar for å gi forskere og studenter på flukt fra undertrykkelse adgang til forskning og høyere utdanning.

Et miljøvennlig universitet

Universitetet i Bergen har unike forutsetninger for å redusere sin miljøbelastning, og bør derfor ha høyere ambisjoner enn andre samfunnsaktører. Universitetet skal være bevisst sitt papirforbruk, og arbeide for å redusere dette. Resirkulering av avfall skal være normen, og det skal legges til rette for dette over hele campus og på alle nivåer. Universitetet skal også være bevisst sitt strømforbruk og undersøke tiltak for strømsparing.

Åpent universitet

Universitetet i Bergen bør som en av Norges største kunnskapsinstitusjoner bidra til

kunnskapsformidling ut mot samfunnet. Kunnskap fra universitetets arbeider bør så langt det er mulig være tilgjengelig og gratis. Universitetets bygningsmasse bør også være åpen for bruk av borgere ikke direkte tilknyttet universitetet. Forskning ved Universitetet i Bergen bør strebes etter å publiseres som open access. Samarbeid mellom academia og samfunnet er et gode, og gaveforsterkningsordningen bør gjeninnføres ved første anledning.

Samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet

Samarbeid mellom universitetet og arbeidslivet er positivt, da det gir studentene større innsikt i deres fagfelt og bedrer overgangen fra studier til arbeid. Nærings- og arbeidslivsorientering skal likevel ikke prege universitetet slik at universitetets fremste forpliktelse overfor studenter og samfunn – som kilde til forskningsbasert kunnskap, studentens akademiske utvikling og evne til kritisk refleksjon – kommer i andre rekke. Universitetet skal likevel kunne legge til rette for samarbeid med arbeidslivet under studietiden, derunder samarbeid med næringslivet i forskning og utdanning. Emner hvor praksis i arbeidslivet inngår må kvalitetssikres og bedømmes etter faglige kriterier av Universitetet.

Studentens levekår

Å være student er mer enn studieprogresjon og eksamensforberedelser. Studenters materielle levekår påvirker deres dannelse og faglige utvikling. Livet utenfor lesesalen er også en del av studielivet.

Boliger

Studentene må ha tilgang på gode og rimelige boforhold, og Bergen skal til enhver tid ha en dekningsgrad av studentboliger tilsvarende 30 % av studentmassen. Studentboliger er først og fremst en statlig oppgave, men universitetet og Studentsamskipnaden bør også ha et tett samarbeid med Bergen kommune på denne fronten. Intensiv finansiering i hver enkelt universitetsby er bedre enn langtekkelig finansiering av studentboligprosjekter.

Samferdsel

Mange studenter er avhengige av kollektivtransport, og en utbedring av kollektivtransporten i sentrumsområdet er et politisk mål som kommer studenter så vel som andre av byens borgere til gode. Studentrabatten på kollektivtransport bør omfatte alle registrerte studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Bergen, uavhengig av alder.

Økonomi

Studenter skal ha økonomiske rammer som muliggjør studier på heltid. Utviklingen i nivået på studiestøtten har bidratt til å legge konseptet om heltidsstudenten død. Studiestøtte bør utbetales også ved freshman-året på kvalitetssikrede universiteter i utlandet.inntekts- og formuetaket for stipendutbetaling må økes. Studiestøtten må bindes opp til 1,5G for å sikre studentenes kjøpekraft og at studiestøtten justeres i tråd

med lønnsveksten ellers i samfunnet. Videre bør Lånekassen utarbeide flere alternativer for utbetaling, slik at man f.eks. kan få utbetalt studiestøtten over 11 måneder eller kun en gang i semesteret. Dette gir studentene mer frihet over sin egen økonomi.

Gratisprinsippet

Egenbetaling i høyere utdanning ekskluderer enkeltgrupper fra utdanningsløpet. Studentenes utdanningsvalg preges stadig i stor grad av studentenes sosiale bakgrunn, og det kan medføre at akademi og samfunn ikke får trukket vekslers på alt talent som er tilgjengelig. Gratis utdanning for internasjonale studenter bidrar til å gjøre Norge et attraktivt land å studere i. Det bør ikke innføres avgifter i form av studiepenger eller søknadsgebyrer ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge.

Vedtatt av Studentparlamentet ved UiB 30. mars 2012